

Список використаної літератури

1. Воронина Л. В. Математическая культура личности / Л. В. Воронина, Л. В. Моисеева // Педагогическое образование в России. – 2012. – №3. – С. 37-44.
2. Девуличанская Н. Н. Дидактическая система формирования профессиональной компетентности студентов учреждений среднего профессионального образования в процессе естественно-научной подготовки [Текст] : автореф. дис. ... д-ра пед. наук : 13.00.08 / Моск. пед. гос. ун-т. – М., 2012. – 40 с.
3. Енциклопедія освіти / Акад пед наук України, головний ред. В. Г. Кремень. — К. : Юрінком Інтер, 2008 — 1040 с.
4. Лодатко Є. О. Математична культура вчителя початкових класів як основа професійного світосприйняття / Є. О. Лодатко // Розвиток інтелектуальних умінь і творчих здібностей учнів та студентів у процесі навчання дисциплін природничо-математичного циклу «ІТМ*плюс – 2012»: матеріали міжнародної науково-методичної конференції (6-7 грудня 2012 р., м. Суми): У 3-х частинах. Частина 2 / упорядник Чашечникова О. С. – Суми : видавничо-виробниче підприємство «Мрія» ТОВ, 2012. – 162 с.

Олександра Суханова

ДОСВІД ТА ПЕРСПЕКТИВИ КРЕДИТНО-МОДУЛЬНОЇ СИСТЕМИ ОЦІНЮВАННЯ В УКРАЇНІ

Процеси європейської інтеграції охоплюють дедалі більше сфер життєдіяльності, чільне місце серед яких займає освіта. Болонський процес передбачає створення національної системи вищої освіти, зорієнтованої на загальноєвропейські рекомендації «Європи знань». Україна належить до держав із високим науковим рівнем, має вагомі теоретичні та практичні досягнення у різних сферах життєдіяльності, тому важливо створити такі умови, які б забезпечували нарощення потенціалу, сприяли привабливості української вищої освіти для іноземних абітурієнтів.

Зміст Болонського процесу полягає у зорієнтованому на майбутнє формуванні загальноєвропейської системи вищої освіти, яка ґрунтується на спільних фундаментальних принципах. Хоча слід констатувати, що в Західній Європі сьогодні відсутній єдиний освітній простір [4].

У системі вищої освіти України активізувалися процеси реформування, що зумовлено прагненням України до європейської інтеграції. З метою реалізації європейських підходів до освіти, дотримання світових освітніх стандартів (градація дипломів, єдина система додатків до дипломів, розвиток європейських стандартів якості, розширення мобільності студентів) та для ефективного і поступового переходу від традиційної системи освіти в Україні до нової, спрямованої на реалізацію ідей Болонської конвенції, було розроблено національну модель кредитно-модульної системи організації навчального процесу (КМСОНП). Рішенням Колегії Міністерства освіти і науки України (протокол №2/3-4 від 28.02.2003 р.; протокол № 5/5-4 від 24.04.2003 р.) було розпочато проведення педагогічного експерименту з впровадження КМСОНП у вищих навчальних закладах України III-IV рівнів акредитації [1].

Для організації навчання студентів створюється навчальний план, який формується на основі освітньо-професійної програми та структурно-логічної схеми підготовки і визначає графік навчального процесу, перелік та обсяг навчальних дисциплін у кредитах, послідовність їх вивчення, конкретні форми проведення навчальних занять та їх обсяг, форми та засоби проведення підсумкового контролю [3].

Кредитно-модульна система – модель організації навчального процесу, основою якої є об'єднання модульних технологій навчання і залікових кредитів ECTS як одиниць виміру навчального навантаження студентів, необхідного для засвоєння змістових модулів або блоку модулів.

Вища школа базується на основі єдності функцій навчання і дослідження, що є рушійним механізмом її саморозвитку, забезпечує роль у суспільстві, яка зростає. Ця роль не обмежується лише підготовкою висококваліфікованих кадрів для освіти, науки, виробництва, інших галузей суспільного життя, а й впливає на розвиток різних соціальних інститутів. Природа сучасного знання не дозволяє розділити освіту лише на три напрями: гуманітарний, природничо-науковий та технічний. Певною мірою поділ є умовним, а вузька спеціалізація сьогодні стає все більш неприйнятною. Тому виховання висококваліфікованих спеціалістів для наукомістких галузей господарства зумовлює необхідність введення особливих програм підготовки, що базуються на міждисциплінарному принципі навчання і потребують для своєї реалізації об'єднання зусиль двох і більше вищих навчальних закладів. Це сприяє інтеграції вишів, створенню нових структурних одиниць, модифікації старих, що забезпечує міждисциплінарний підхід до навчання [6].

Міждисциплінарний підхід у навчанні спрямований на розширення світогляду, нестандартності мислення, здатності вирішувати загальні проблеми, що виникають на межі різних галузей (охорона довкілля, проблеми великих міст), на взаємозв'язок фундаментальних досліджень, технологій і потреб виробництва, вміння оцінити ефективність того чи іншого нововведення, організувати його практичну реалізацію. Такий підхід сприяє формуванню вміння не лише вирішувати, але й формулювати проблеми, що стоять перед сучасним суспільством, оцінювати складну ситуацію з різних точок зору, передбачати соціальні наслідки науково-технічної революції. У студентів повинні сформуватися навички самостійного засвоєння знань, прагнення до їх постійного оновлення [5].

Основним засобом сприяння мобільності студентів у європейському просторі вищої освіти стає Європейська система трансферу кредитів – ECTS (European Credit Transfer System). Вона сприяє полегшенню визначення навчальних досягнень студентів закладами освіти через використання загальнозрозумілої системи оцінювання – кредити й оцінки – і базується на трьох ключових елементах:

- інформаційний пакет – інформація стосовно навчальних програм та умов навчання студентів;
- навчальний контракт – взаємна угода між навчальними закладами-партнерами і студентом;
- перелік оцінок дисциплін та їхніх обсягів із застосуванням кредитів ECTS для визначення навчального навантаження студента. Кредити відображають обсяг роботи, якої вимагає кожен елемент навчального плану відносно загальної кількості роботи, необхідної для завершення повного

року академічного навчання, тобто лекції, практичні заняття, семінари, консультації, самостійна робота (у бібліотеці чи вдома), екзамени та інші види діяльності, пов'язані з оцінюванням [7].

Основний зміст кредитно-модульної системи навчання передбачає запровадження єдиного кредиту як одиниці обсягу та вимірювання результатів навчання студента, числової міри повного навчального навантаження студента з конкретної дисципліни (згідно наказу МОН України 1 кредит становить 36 годин); поділ програмового матеріалу дисципліни на модулі й перевірку якості засвоєння теоретичного і практичного матеріалу кожного модуля; контроль якості підготовки студентів до кожного практичного, лабораторного, семінарського заняття, врахування оцінок за всі види робіт студентів; використання рейтингової системи оцінювання як ширшої та гнучкішої шкали порівняно з традиційною методикою; застосування нових технологій навчання та методів контролю якості знань (тести, комп'ютерні методи тощо) [9].

ECTS – система, яка розроблена в інтересах студентів і базується на визначенні навантаження студентів, необхідного для досягнення цілей програми.

Офіційне визнання навчання та дипломів про вищу освіту є необхідною передумовою створення відкритого Європейського освітнього простору, в якому студенти та викладачі могли б пересуватись без перешкод [10].

Навантаження студентів в ECTS включає час, що проводиться за слуханням лекцій, семінарів, самостійного навчання, підготовки і складання іспитів і т.д. Кредити розподіляються по всіх компонентах програми навчання (модулі, дисципліни, стажування, дипломна робота тощо) і відображають кількість роботи, необхідної для виконання кожного компонента відносно до загальної кількості необхідної роботи для завершення повного року навчання за даною програмою [2].

Головними складовими ECTS є наступні: ECTS базується на угоді, що 60 кредитів вимірюють повне навчальне навантаження студента за один навчальний рік (відповідно 30 кредитів за один семестр, 20 кредитів – за триместр); повне навчальне навантаження включає всі види роботи, включно з самостійною роботою студента, підготовкою до іспитів, їх складання, практиками, тощо; кредити оцінюють всі компоненти річної навчальної програми – модулі, навчальні курси, практику, дипломне проектування, тощо і відображують лише кількість навчальної роботи, необхідної студенту для їх виконання; є критерієм кількісної оцінки навчальних досягнень. Студент отримує кредити лише за ті компоненти програми, в яких досяг сформульованих цілей і виконав всі необхідні роботи, а також склав іспит, або пройшов іншу передбачену навчальним планом форму контролю [8].

Система оцінювання з навчальної дисципліни формується на концепції опрацювання курсу і полягає у:

1) збереженні творчої атмосфери на заняттях і індивідуалізованого підходу викладача до оцінки підготовки кожного студента при відсутності надмірної ускладненості підрахунку балів для підсумкового оцінювання;

2) застосуванні сучасних технологій та методів навчання;

3) активному застосуванні контрольованих і додаткових форм самостійної та індивідуальної роботи;

4) у можливості заслужити позитивну оцінку за дисципліну шляхом цілеспрямованої активної роботи на заняттях і самостійної роботи протягом вивчення дисципліни [6].

Адаптація системи вищої освіти України до основних принципів європейської вищої освіти, забезпечення її узгодження зі змістом та організацією освітньої діяльності відповідно до вимог Болонського процесу, врахування переваг КМСОНП сприятимуть підвищенню рівня вищої школи української держави, забезпеченню можливості її входження до єдиного європейського освітнього і наукового простору. Проте це спричиняє виникнення низки проблем, що потребують вирішення, а саме: питання професійної підготовки майбутніх фахівців різних галузей в умовах кредитно-модульної системи навчання, удосконалення змісту, розроблення і застосування інноваційних методів навчання, що забезпечило б підвищення рівня якості освіти і конкурентоспроможності фахівців, випускників вищих навчальних закладів.

Список використаної літератури

1. *Басий Р., Кирьякулов Г., Зенин О., Крюков Э.* Первый опыт внедрения кредитно-модульной системы обучения на кафедре анатомии человека // Матеріали міжвузівської науково-практичної конференції «Питання впровадження кредитно-модульно-рейтингової системи у навчальний процес». – Київ, 26 січня 2007 р. – У 2 т. – Т.2. – С. 193-205.

2. *Борисова Ю., Васильев В.* Деякі аспекти впровадження кредитно-модульної системи організації навчання у закладах вищої освіти // Матеріали міжвузівської науково-практичної конференції «Питання впровадження кредитно-модульно-рейтингової системи у навчальний процес». – Київ, 26 січня 2007 р. – У 2 т. – Т.2. – С. 227-234.

3. Вища освіта України і Болонський процес: Навч. посіб. / За заг. ред. В.Г.Кременя. – Київ-Тернопіль: Богдан, 2004. – 368 с.

4. *Дікова-Фаворська О.М., Мошковська Г.П.* Організація навчально-виховного процесу за кредитно-модульною системою // Матеріали науково-практичного семінару «Кредитно-модульна система організації навчального процесу». – Київ, 3 грудня 2007 р. – С. 10-15.

5. Доповідна записка Колегії Міністерства освіти і науки України про стан проведення педагогічного експерименту щодо впровадження кредитно-модульної системи організації навчального процесу у вищих навчальних закладах III-IV рівнів акредитації. – http://www.mon.gov.ua/education/higher/bolon/r_coll.doc

6. *Забара С.* Організація самостійної роботи студентів в умовах кредитно-модульної системи // Матеріали науково-практичного семінару «Кредитно-модульна система організації навчального процесу». – Київ, 3 грудня 2007 р. – С. 112-114.

7. Наказ Міністерства освіти і науки України: про проведення педагогічного експерименту з кредитно-модульної системи організації навчального процесу. – № 48. – 23 січня 2004 р.

8. Національний звіт України про впровадження положень Болонського процесу від 14 грудня 2006 року / http://www.mon.gov.ua/education/higher/bolpr/zvit_ukr.doc

9. *Павлович М.* Болонський процес – організація навчального процесу в кредитно-модульній системі підготовки фахівців // Матеріали міжвузівської науково-практичної конференції «Питання впровадження кредитно-модульно-рейтингової системи у навчальний процес». – Київ, 26 січня 2007 р. – У 2 т. – Т.2. – С. 85-91.

10. *Савелова М. О.* Інтеграція системи освіти України у світовий освітній простір. Впровадження кредитно-модульної системи навчання /М. О. Савелова // Науковий вісник Дипломатичної академії України: зб. наук. пр. ; ред. В. Г. Циватий. – К. : ДАУ при МЗС України, 2012.